

Spennandi krimi - men uttan bit

Blíð er summarnátt á Føroyalandi
Jógvan Isaksen

Mentunargrunnur Studentafelagsins 1990

Óngantið havi eg lisið nakra føroyska bók og hildið ondini frá fyrstu til seinastu síðu, sum tá eg las bókina "Blíð er summarnátt á Føroyalandi", sum Jógvan Isaksen hevur skrivað, og sum í hesum døgum verður lisið upp í útvarpinum sum framhaldssøga.

Tað er týðiligt, at Jógvan hevur lisið nógvar krimi-søgur og krigssøgur gjøgnum árin. Hann dugir væl at byggja søgugongdina upp við spenningi, og hugflogið er vítt.

Tað er í seinna lagi at um-mæla hesa bók, ið kom út fyrri jól, men betur seint enn ikki, og annað upplag av bókini er eisini á veg.

Í FØROYUM

KANN ALT HENDA

Hugsotið til søguna er eisini gott og ikki heilt veruleikafjart, sjálvt um alt er tikið úr hugaheiminum. Hvi skuldi ein týskur kavbátur ikki hava ligið í einum helli síðan annan heimsbardaga? Og hvi skuldi ein suður-amerikansk skonnart ikki komið higar mannað við fyrrverandi nazistum at samráðast um fiskirættindi vegna land sitt? Fyrrverandi nazistaleiðarar ganga jú framvegis leysir, og tað er áður hent, at føroyingar ikki hava sett spurnartekin við útlendingar, sum eru komnir higar og bjóðað seg fram, t.d. til at veitt lán, sum bussfórarar uttan koyrikort, læknar uttan prógv. Og hvi skuldi tað ikki hent, at fólk verða myrd, uttan at lög-reglan fær nakran illgruna um morð? Her henda nóg brotsverk, ið óngantið verða upplýráð.

Við hesum í huga kann "Blíð er summarnátt á Føroyalandi" kanska kallast ein "lötumynd av føroyska nútíðarsamfelagnum", sum tikið verður til á baksíðuni á bókini.

Men eftir at hava sodnað bókina, loyvi eg mær at seta fram nakrar ærligar atfinningar, sum Jógvan Isaksen hevur krav uppá, tí hann er altíð so bersøgin sjálvur.

Hann var eisini bersøgin, tá bókini kom út, og hann

segði sum var, at hann farin at skriva søguna, tá hann royndi seg við nýggju telduni.

ILLA LÝST FÓLK

Tað merkist eisini, at hann ikki hevur arbeitt við persónunum. Sum lesari fekk eg onga mynd av teimum. Politisturin, hann kemur í hóslag við, hvat er hatta fyrri persónur? Tað er eisini eitt sindur logið, at Hannis Martinsson skal fara til Føroya nakað aftaná, at vinkonan Sonja er deyð. Hvi fer hann ikki heim at fylgja? Og eftir mínum tykki hongur tað heldur ikki saman, at ølkýkurin í Eyskarinum skal vera førur fyrri at renna undan drivnum brotsmonnum.

Tað er meira sjáldan, vit hava høvi at lesa skaldsøgur við føroyska samfelagnum sum palli. Flestu skaldsøgurnar, vit lesa, eru á útlendskum máli ella týddar úr fremmandamáli. Tí kenna vit ikki umhvørvið, skrivað verður um.

Her er umhvørvið kent. So mikið kent, at eg fekk ikki frið at vera í krimi-søguni, tí Jógvan heldur seg seg trúfast til veruliga umhvørvið í Havn. Eyskarid er innrættað, júst sum Kaggin var, áðrenn hann brann. Bakkus er Mimir, o.s.v. Í staðin fyrri at vera í søguni, kundi eg ikki lata vera við at hugsa um, hvørji hús í eini ávíari gøtu, hann sipar til, og hvør hasin umrøddi Eyskars-limurin mundi vera. Tá umhvørvið er so kent, fær lesarin ikki frið at liva seg nóg væl inn í søguna. Tað forðaði í hvussu er mæ.

Tá Jógvan skrivar um øl-klubba-umhvørvið er hann tó meira á beinari leið, enn tá hann lýsir ymist annað í "lötumynd síni av føroyska nútíðarsamfelagnum".

ÓKENT BIT

Kanska hevur Jógvan verið ov leingi burti úr Føroyum. Kortini hevði eg væntað, at lötumynd hansara hevði eitt sindur meira av biti. Tað kennist fjart, tá høvuðspersónurin ringir til

almennan stovn og fær ljótt aftursvar. Vit, sum í okkara arbeiði dagliga ringja til per og pól, uppliva sjáldan at fáa skitin orð sum svar. Har hevði verið meira hóskandi, um almenni stovnurin als ikki svaraði, um stjórin var á fundi ella á skeiði, og eingin kundi geva nakað svar. Ella okkurt tilfitt. Tá hevði tað líkt Føroyum.

Kanska eri eg seintfatandi, men sjálvt um eg kenni Jógvan sera væl, og eg kenni hansara humor, noyddist eg at lesa summi brot í bókini meira enn eina ferð fyrri at fata, at tað var skemt. Skemt má tað vera, tá hann letur ein persón siga,

at málfroðingarnir í Føroyum góðtaka alt íslenskt og vraka danskt. Er tað ikki skemt er tað at lifra fyrri undirlutakenslum. Snobba niðureftir, sum onkur tekur til. Allur endin á bókini skal vónandi eisini skiljast sum skemt.

Hóast hesar atfinningar, so haldi eg fast við, at "Blíð er summarnátt á Føroyalandi" er sera spennandi, og eg gleði meg til næstu krimisøguna, sum Jógvan Isaksen er við at skriva.

Randi Jacobsen

Mikines og Mykines

Sunnudagin í Norðurlandahúsinum

Sunnudagin kl. 16.00 skipar Norðurlandahúsið fyrri einum Mikines/Mykines tiltaki við bæði nýggjum faldarum, nýggjari plakati og sølu av bókini "Mikines", sum Bárður Jakupsson hevur givið út hjá Emil Thomsen.

Komandi vikuskifti eru 85 ár síðan Sámál Joensen Mikines varð borin í heim í Innistovu í Mykinesi. Listaverk hansara eru víða kend, og hann verður í dag roknaður millum teir størstu norðurlendsku listamálararnar.

Bókin

Neyvan hevur nøkur listabók í Norðurlandahúsinum fingið so rósandi ummæli tey seinastu árin, sum "Mikines-bókin" eftir Bárð Jakupsson. Í umtalu av hesum meistaraverkinum, sum Bárður Jakupsson skrivaði, eftir at Emil Thomsen hevði tikið stig til bókina, siga teir fremstu donsku ummælarnir, at Mikines kann javnmetast við Asger Jorn og Edvard Munch. Samstundis hava donsku tíðindafólkini funnið fram tey vakrastu lýsingarorðini í umtalu av sjálvari bókini og máttum, Bárður lýsir Mikines uppá. Í Norðurlandahúsinum fer Bárður at greiða frá um Mikines, og høvi verður eisini at keypa bókina, antin í føroyskari ella danskari útgávu við undirskrift rithøvundans.

Plakat

Norðurlandahúsið gevur nú út plakati av málninginum "Norðan" frá 1957, og Kári Joensen Mikines, sonur Sámál, verður við, tá ið plakatin verður vist fram. Plakatin er lögð til rættis av Ivan Edeling og prentað á Saloprint í Danmark. Myndin er vald í samráð við Karina Mikines (einkjuna eftir málaran) og sonin Kára. Listasavn Føroya

eigur málningin, og plakatin er gjørd eftir somu ljósmynd, sum er prentað í bókini "Mikines". Per á Hædd hevur tikið myndirnar, og Emil Thomsen hevur gleðiliga givið loyvi til at nýta reprogrunderlagið til plakati eisini. Eins og hinar plakatinar í Norðurlandahúsinum kostar eisini henda 80,00 kr.

Faldari

"Ein dagur í Mikinesi" er heitið á einum faldara, sum eisini verður vistur fram. Tað er Búi Brattaberg, ið hevur tikið stig til at gera faldaran, sum verður givin út í samstarvi millum hann, Ferðaråd Føroya og Norðurlandahúsið. Faldarin lýsir oynna Mykines frá Grønskórdrangi til báturin kemur í land, og síðani eru tey kendastu støðini í Mykinesi umtalað. Stórir dentur er lagdur á at kunna um og skapa ans fyrri oynni, fólkunum, mentunarlivinum og fuglalivinum, og útgevararnir vóna eisini, at faldararnir fara at økja um virðingina fyrri fuglalivinum, soleiðis at fólk eira reiðrunum. Faldarin kemur út bæði á føroyskum og svenskt, og tað er Oskar Hermansson, ið hevur týtt til svenskt. Faldarin kostar 5,00 kr.

Mikines og Mykines

Skráin hjá Norðurlandahúsinum varar í uml. ein tíma, har faldari, plakati og bók verða umrødd og vist fram. Ljósmyndir verða sýndar og irskur tónleikur við heitunum "Cliffs of Mykines" og "The Mykines Sound" verður spældur. Tónleikurin varð smíðaður eftir at Tim Severin og Tróndur Patursson sigldu framvið Mykinesi á Brendan ferðini. Atgongumerki til tiltakið fást til keyps í Kunningarstovu og í Norðurlandahúsinum.